
Rauman Sinkokadun ja Poroholman alueen liito-oravaselvitys 2020

SISÄLLYSLUETTELO

Johdanto	3
Raportista	3
Selvitysalueen yleiskuvaus	3
Työstä vastaavat henkilöt	3
Liito-oravaselvitys.....	4
Tutkimusmenetelmät	4
Liito-oravan elinpiiristä	5
Liito-orava lainsäädännössä	5
Tulokset ja päätelmät	6
Kirjallisuus	7

*Tähän raporttiin suositetaan viittaamaan seuraavasti:
Ahlman, S. 2020: Rauman Sinkokadun ja Poroholman alueen liito-oravaselvitys 2020.
Ahlman Group Oy.*

JOHDANTO

Tämä raportti esittelee Rauman kaupungin tilaaman Sinkokadun ja Poroholman alueen liito-oravaselvityksen tulokset, joiden perusteella voidaan suunnitella alueen maankäyttöä luontoarvot huomioiden.

Rauman kaupunki on suunnittelemassa alueen maankäyttöä kaavoituksessa. Kaavavalmistelua varten toteutettiin liito-oravaselvitys, jonka tarkoituksena oli kartoittaa mahdolliset lisääntymis- ja levähdyspaikat tutkimusalueelta.

RAPORTISTA

Tässä raportissa esitetään maaliskuun puolivälissä 2020 toteutetun liito-oravaselvityksen tulokset. Raportti käsittää yleis- ja pohjatietojen lisäksi kuvaukset tutkimusmenetelmistä sekä inventointien tulokset ja maankäyttösuositukset.

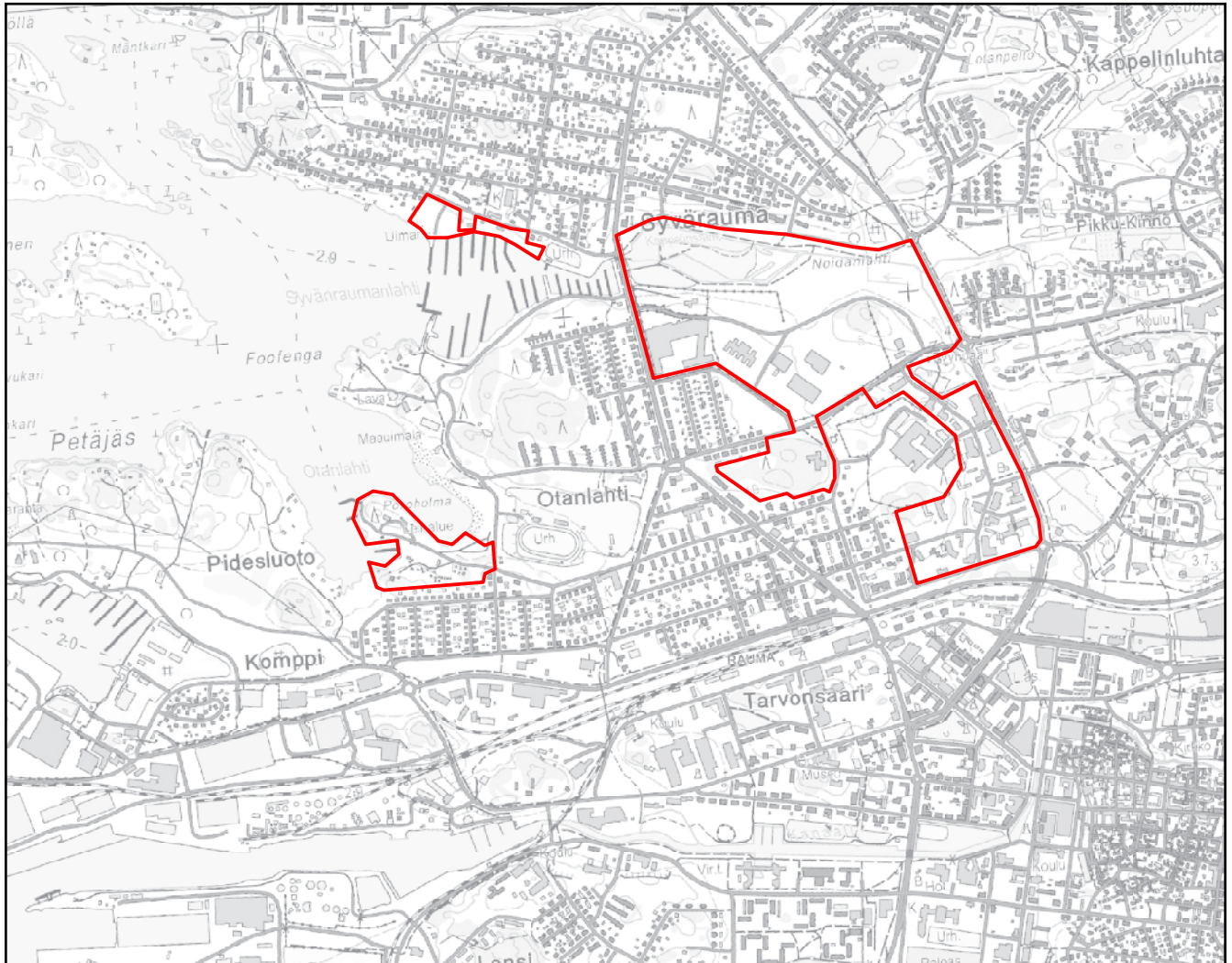

SELVITYSALUEEN YLEISKUVAUS

Sinkokadun ja Poroholman tutkimusalue sijaitsee Rauman keskustan pohjoislaidalla Syvärauman ja Otanlahden alueella. Tutkimusalue on kolmeosainen, josta suurin alue levittäytyy Kappelinsalmen ja Junamiehenkadun väliin Papinhaan länsipuolella ja Syväraumankadun itäpuolelle. Yksi alue käsittää hyvin pienen rajauksen Poroholman leirintäalueelta ja toinen Syvärauman koulun lähellä olevan rajauksen. Yhteispinta-ala on noin 66 hehtaaria. Tutkimusalueella on pääosin teollisuusrakennuksia, pihapiirejä ja pieniä metsälaikkuja sekä Kappelinsalmen kanava-alue.

TYÖSTÄ VASTAAVAT HENKILÖT

Sinkokadun ja Poroholman alueen liito-oravaselvityksen maastotöistä ja raportoinnista vastasi luontokartoittaja Santtu Ahlman, joka on tehnyt hyvin runsaasti vastaavia selvityksiä.

Kuva 1. Tutkimusalue (punaiset viivat). Karttapohja: Maanmittauslaitoksen avoin data 2020.

LIITO-ORAVASELVITYS

TUTKIMUSMENETELMÄT

Sinkotien ja Poroholman tutkimusalue kierrettiin läpi 10.3. ja 16.3., jolloin etsittiin liito-oravien jätöksiä puiden runkojen tyviltä. Inventoinnit tehtiin ajankohtana, jolloin lumet olivat sulaneet riittävästi. Lauhan talven takia lunta ei käytännössä tullut ollenkaan ennen inventointeja. Näin ollen mahdollisten jätöksien löytämiseen oli hyvät edellytykset. Alueelta tutkittiin järeähköjen leppien, raitojen, haapojen ja kuusten tyvet.

LIITO-ORAVAN ELINPIIRISTÄ

Liito-orava asettuu mieluiten kuusivaltaiseen metsään, jossa on riittävästi lehtipuita seassa. Kesällä se syö pääosin lehtipuiden lehtiä, suosituimpia ovat koivut, lepät ja haapa. Syksyllä ravinto koostuu lähinnä havupuiden silmuista sekä koivun ja lepän norkoista. Vastaavaan ravintoon se turvautuu myös talvella. Monipuoliset ravintovaatimukset määräävät lajin elinympäristön sijoittumista. Lisäksi sopivia pesäpaikkoja – kuten vanhoja tikankoloja tai risupesä – täytyy olla riittävästi tarjolla.

Liito-oravien reviirit ovat varsin laajoja, erityisesti koirailta, joiden elinpiirin keskimääräinen pinta-ala on noin 60 hehtaaria. Naaraalla on huomattavasti pienempi reviiri, vain noin kahdeksan hehtaaria. Molemmat sukupuolet käyttävät useita eri koloja, ja niiden reviireillä on tärkeitä ydinalueita.

Aikuiset yksilöt ovat varsin paikkauskollisia ja liikkuvat vain pakon edessä uusille alueille. Nuoret yksilöt sen sijaan levittäytyvät uusille alueille säännöllisesti (dispersaali). Levittäytymisen vuoksi elinvoimaisen reviirin on oltava yhteydessä laajempiin metsäalueisiin niin sanottujen ekologisten käytävien kautta. Mikäli metsät ovat eristäytyneitä saarekkeita, ei liito-oravilla ole edellytyksiä elinvoimaisiin pesimäkantoihin. Lisääntymismetsien välillä tulisi olla vähintään kymmenen metriä korkeaa puustoa, mieluummin vielä korkeampaa. Hakkuuaukot ja taimikot eivät ole liito-oravalle kelvollisia liikkumisreittejä.

LIITO-ORAVA LAINSÄÄDÄNNÖSSÄ

Liito-orava kuuluu EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) mukaisiin lajeihin, joihin kuuluvien yksilöiden luonnossa selvästi havaittavien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on uuden luonnonsuojelulain (49 §) mukaisesti kielletty. Uusimmassa valtakunnallisessa uhanalaisuusluokituksessa liito-orava on vaarantunut (VU, Vulnerable) (Hyvärinen ym. 2019).

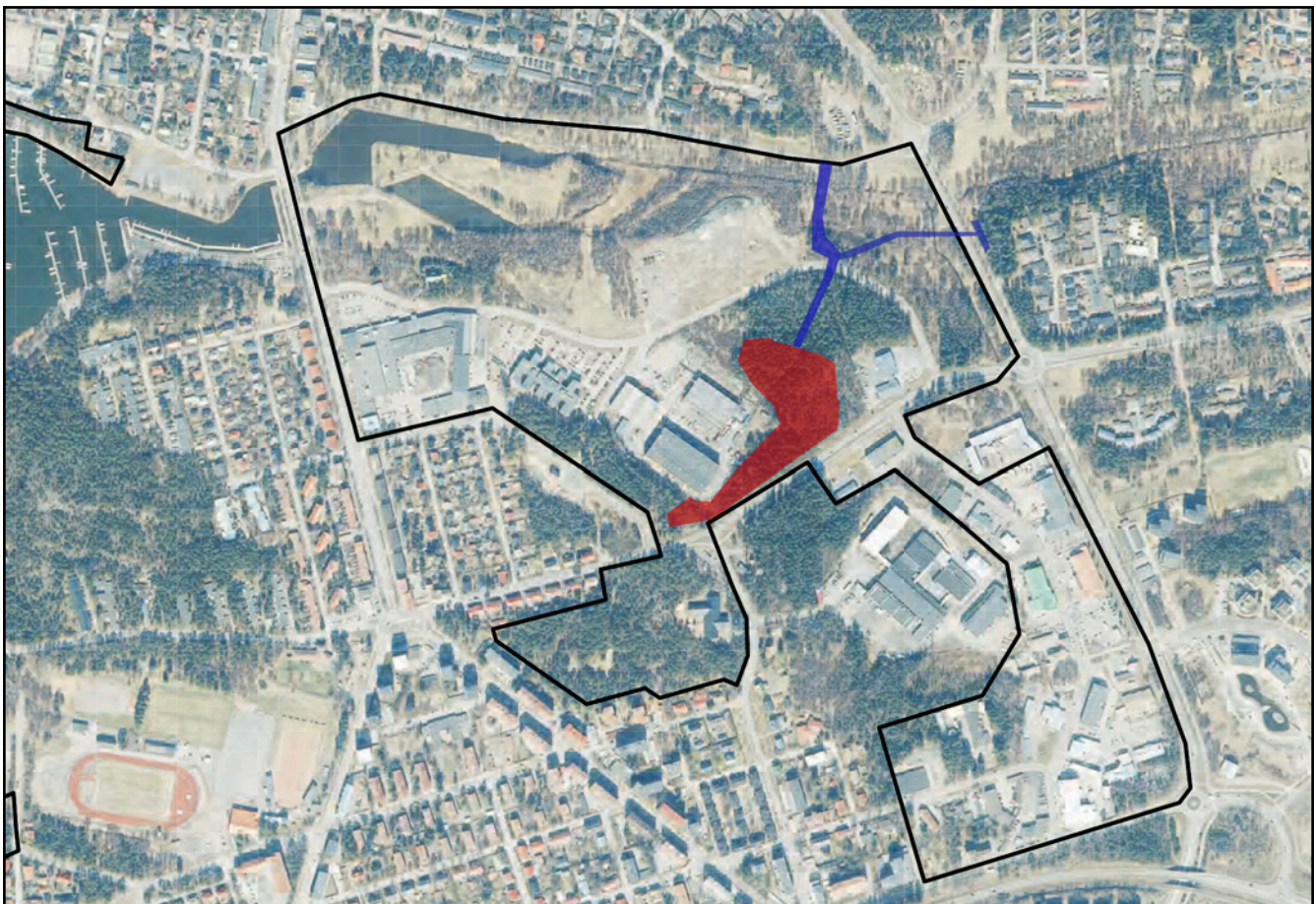
TULOKSET JA PÄÄTELMÄT

Maastotöiden aikana tutkimusalueelta ei tehty lainkaan lajiin viittaavia havaintoja, eikä papanoita löydetty. Pyynpäänkadun pohjoispuolelta on varmistettu reviiri vuonna 2002 (kuva 2), joka inventoitiin uudelleen Kaivopuistontien liito-oravaselvityksen yhteydessä vuonna 2009 (Ahlman 2009). Reviiri ei ollut tuolloin asuttu, eikä myöskään vuonna 2020. Myöskään muita havaintoja ei tunneta (Varsinais-Suomen ELY-keskus 2020).

EU:n luontodirektiivin mukaisesti elinympäristö ei kuitenkaan menetä suojeluarvoaan, sillä lajin esiintyminen on ns. dynaaminen, eli kaikki levähdys- ja lisääntymispaikat eivät ole vuosittain asuttuja. Vastaavia tilanteita on ollut muuallakin kaavoitettavilla alueilla, jolloin seuranta on tehty useita vuosia. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen mukaan reviiriä voidaan pitää pysyvästi asumattomana, mikäli lajista ei löydetä viitteitä vähintään viitenä perättäisenä vuotena (mm. Iiro Ikonen). Pyynpäänkadun reviiristä on tietoja toistaiseksi vain vuosilta 2002, 2009 ja 2020, joten elinympäristö on edelleen direktiivin suojelema alue, joka tulee huomioida kaavoituksessa asianmukaisesti.

Alueen mahdollisesti kulkuyhteydet tarkastettiin vuonna 2019 (Ahlman 2019). Lajilla ei ole kunnollisia liikkumayhteyksiä useisiin ilmansuuntiin, minkä vuoksi tuolloin suositeltiin kahta koilliseen johtavaa kulkureittiä, joiden varrelle tulisi jättää riittävästi puustoa. Kulkuyhteyksiä voidaan turvata joustavasti puustoisille alueille, kunhan yhteydet säilyvät pohjoiseen ja koilliseen. Kuvassa 2 on esitetty yksi vaihtoehto kulkureittien turvaamiseksi.

Kuva 2. Pyynpäänkadun vanhan reviirin karkea raja (punainen alue) sekä suositellut säilytettävät puustoiset kulkureitit (siniset alueet). Karttapohja: Maanmittauslaitoksen avoin data 2020.

KIRJALLISUUS

Ahlman, S. 2019:

Rauman Sinkokadun liito-oravalausunto 2019. Ahlman Group Oy.

Ahlman, S. 2009:

Rauman Kaivopuistontien liito-oravaselvitys 2009. Ahlman Konsultointi & suunnittelu.

Hanski, I. K. 2016:

Liito-orava: Biologia ja käyttäytyminen. Metsäkustannus Oy.

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U-M. (toim.) 2019:

Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019.

Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus, Helsinki.

Jokinen, A., Nygren, N., Haila, Y. & Schrader, M. 2007:

Yhteiselo liito-oravan kanssa. Liito-oravan suojelun ja kasvavan kaupunkiseudun maankäytön tarpeiden yhteensovittaminen. Suomen ympäristö 20/2007.

Pirkanmaan ympäristökeskus.

Pöntinen, B. 2001:

Liito-orava, Flygekorren. Omakustanne. Kirjapaino Stencca. Vaasa.

Sierla, L., Lammi, E., Mannila, J. & Nironen, M. 2004:

Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa.

Suomen Ympäristö 742. Ympäristöministeriö.

Söderman, T. 2003:

Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi – kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa. Ympäristöopas 109. Suomen ympäristökeskus. Helsinki.

Varsinais-Suomen ELY-keskus 2020:

Paikkatietoaineistoja uhanalaisista lajeista.

Ympäristöministeriö a) luontodirektiivin II, IV ja V -liitteiden lajit

<http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=9045&lan=fi#a7>.

Ympäristöministeriö 2001:

Liito-oravan (*Pteromys volans*) biologia ja suojelu Suomessa.

Suomen ympäristö 459. Oy Edita Ab. Helsinki.

Ympäristöministeriö 2005:

Liito-oravan huomioon ottaminen kaavoituksessa. Moniste 16 s.

Santtu Ahlman
Toimitusjohtaja
Ahlman Group Oy

